

LA ESQVELLA

TORRATXA

1896

1895

CRONICA

LE PETIT SUCRIER

Perdoni l lector si á falta de assumpto indigena que valgui la pena, atravesso avuy la frontera pirenaica, y 'm planto á Fransa ahont tots los periódichs casi sens excepció, serveixen al públich lo mateix plat, encare que ab distints amaniments. ¿Per qué no m' ha de ser tolerat pegarhi també la méva cullerada?

Precisament lo succés ha tingut lloch en terra catalana, encare que pertanyent á Fransa: á *Amelie les Bains*, no molt lluny de Ceret, y menos encare d' Arles qu' es, per si ho ignoravan, la població rossellonesa que conserva ab mes persistència la fesomia, 'l llenguatge y las costúms de la nostra terra. Ja veuhen com me las sé compondre, pera entrar ab vostés á Fransa, sense moure'ns de Catalunya.

Figúrinse que ja 'ns hi trobém, y que la primera noticia que 'ns donan es la següent:

—Qué no ho saben? Acaba de morir en Max Lebaudy.

—Quí es aquest senyor?—preguntaríam.

Y extranyantse de la nostra ignorancia sobre 'l particular, dirían:

—Un soldat de caballería.... Pero ¿de veras no han sentit parlar may de aquest pobre xicot? Es á dir, pobre perque s' ha mort, que lo qu' es en vida la pobresa no la vá coneixer may.... ¡Y cóm l' havia de coneixer si era milionari!....

A continuació de aquestas exclamacions sentiríam contar punt per randa la vida y miracles de un jove calavera, de qui s' havia ocupat centenars de vegadas la crónica mundana de París, que tants exemplars rars ofereix á la curiositat del món, conservats com fetos de Museu, en pots plens, no d' alcohol, sino d' escumejant *Champagne*.

Coheréu de una fortuna que per la séva part solament, s' elevava á 30 milions de franchs guanyada per son pare en la fabricació del sucre, desde las sévas primeras platxerías, li donaren lo sobre-nom de *Le petit sucrier*, que lo mateix pot traduirse per *petit sucráire* que per *petita sucrera*, motiu que li esqueya en tots dos sentits, especialment en l' última, puig una *sucrera* oberta sempre era 'l tal Max ahont hi anavan á lleminejar á bandadas las fibladoras abellas del *demi-monde* y tot lo mosqué dels vidors que abundan á París com una plaga.

Y en Max no desdía. No havia cumplert vint anys encare y estava resolt á encendre la candela de la vida per tots dos costats. Lo frenesí de viure gosant, lo deliri de derrotar á un temps la inmensa fortuna y la salut escassa, 'l portavan á consumir las mes estupendas dilapidacions.

Tot París parlava de las aventuras de aquest jove de la má foradada. Un día la séva familia tractá d' enfrenar aquell desori acusantlo de pródich davant dels Tribunals. La Justicia 'l cridá á comptes, y 'ls defensors de 'n Max demostraren á satisfacció dels jutjes que no podía ser tatxat de pródich, qui per molt que dilapidés, acomodava 'ls séus gastos ó als séus medis de fortuna.

En efecte: 30 milions de franchs al sis per cent, representan una renda anual de 1.800.000 franchs, ó sigan 150.000 cada mes, ó 5.000 cada día. Ab un miler de duros diaris per reventar pot ferse molta brometa. ¿No ho creuhen aixís los *señores del märkegen*?....

Aixís mateix varen opinar, donant carpetasso á la pretensió de la familia del interessat.—Disfruta, noy —li varen dir—disfruta sense por, sense cuydado....

¡Ditxós tú que pots descambiarlos!.... Senyal que 'ls tens.

La crónica mundana vá aplaudir unánimement la resolució dels senyors de la toga. ¿Ahont aniriam á parar si 'ls joves brillants que ab los séus actes generosos excitan l' interés y la curiositat de una gran capital com París, haguessen de veures cohibits, posats á racció, sotmesos á un régimen opressor y tiranic h?

La Otero, aquella *demi mondaine* mitj cantant, mitj bailarina, de la qual, ni com á artista, ni com á dona, ningú á Barcelona vá ferne cas quan aquí vá presentarse, y que després ha revoltat mitj-mon, no hauría pogut ser obsequiada pel célebre Max, ab una joya de 200.000 franchs, una nit que vá obrirli 'ls brassos.

Ni tampoch, quan mes fortas y empenyadas eran á París las discussions sobre las corridas de toros, lo famós Max, que sentía com per instinct las atraccions del nostre flamenquisme, hauría pogut fer construir una plassa en los jardins del séu *hótel*, organisant á porta tancada, una corrida de veras, y á tot gasto, ab toros andaluzos y lidiadors de preu, en obsequi dels séus amichs y sobre tot de las sévas amigas.... ¡No se 'n vá parlar poch de aquesta festa!....

•••

Pero ay! lo que no feren los tribunals, hagué de realisarho al últim la ley igualitaria que regeix en la República, obligant á tots los francesos, sense distinció de classes, ni de fortunas, al servey de la patria.

A lo millor de sas divertidas expansions, en Max se vejé obligat á cambiar las delicias de la séva espléndida morada de solter alegre per las austeritats del quartel, lo rich traje de *dandy*, per l' uniforme de munició, la vida lliure y sense trabas, per la severitat de l' ordenansa. Un cambi de situació tan radical, no 's comprén aquí á Espanya, ahont bastan trescents miserables duros per escaparse de anar á contreure relacions ab lo vómit negre, ab la febre groga ó ab los llops de la manigua. A Fransa, la patria no 's ven á cap preu com una dona impúdica.

Y 'l cas especial de Max Lebaudy ha vingut á demostrar qu' en certas circunstancias lo pitjor enemich de un soldat opulent es sa mateixa riqueza. A aixó 's déu que la séva mort haja eridat de un modo tan ruidós l' atenció pública, donant tema als periódichs pera escriure llargas disertacions, y hasta á las Cámaras per entaular discussions acaloradas.

¡Cas curiós que vé á destruir radicalment la creencia tan generalizada en los nostres temps, de que 'l diner tot ho pot!

Quan lo soldat Max Lebandy, denarit, débil, faltat de salut per cumplir los aspres debers inherents á la vida militar, reclamá que 'l revisessin per veure si tenia dret á ser donat de baixa en las filas del ejército, de un cap á l' altre de la Fransa, ressoná un crit de protesta.

—Mira, 'l maco!....—deyan uns.—No sería poch bonich que perque té diners, s' escapés de las molestias del servey.

—*Le petit sucrier*—deyan altres—deu anyorar la gran vida.... ¡Amigo, fastidiarse!....

—Estieh malalt.... conech que 'm moro....—exclamava l' infelís....

—¡Excusas!.... Romansos!....

—Tal y qual metje—repetía—certificarán la méva enfermetat....

—¡Bons son los metjes per certificarho tot!....

Y no faltava periódich que insinuava que las certificaciones de tal metje li havia costat 25.000 franchs.

Ab la cuestión del Panamá y dels ferrocarrils del Mitj-día, avuy á Fransa van mal dadas, y no hi ha

L' ULTIM SORTEIG DEL ANY (per RAMÓN MIRÓ.)

—Per Nadal ni un céntim; en aquesta, ré...
Si en l' altre no hi llepo, may més y tinch fé.

ningú que vulga exposarse á ser senyalat ab el dit. Si en Max no hagués tingut un céntim, las certifi-
caci6ns dels facultatius haurían fet fé; pero tractantse
de milionari.... ¡bah!.... ¿Ahont som aquí?....

¿Reparan la crueltat del cas?... Metjes que per no
passar plassa de concussionaris s' abstenen de certi-
ficar la malaltia de un soldat malalt... Autoritats su-
periors, que, pel mateix motiu, ordenan que se 'n
abstinguin á tota costa... Un públich ab l' ull obert

y l' urpia enlayre, espe-
rant l' hora del escán-
dol... Y un jove tísich,
consumintse, acabantse,
anant d' enfermeria,
en enfermeria, d' hospi-
tal en hospital, com si
l' pés dels séus milions
acabés de aixafarlo sen-
se permétreli alsar lo
cap, per implorar la pie-
tat, la compassió del
séu país.

¿Qué sarcástica 's pre-
senta devegadas la rea-
litat!....

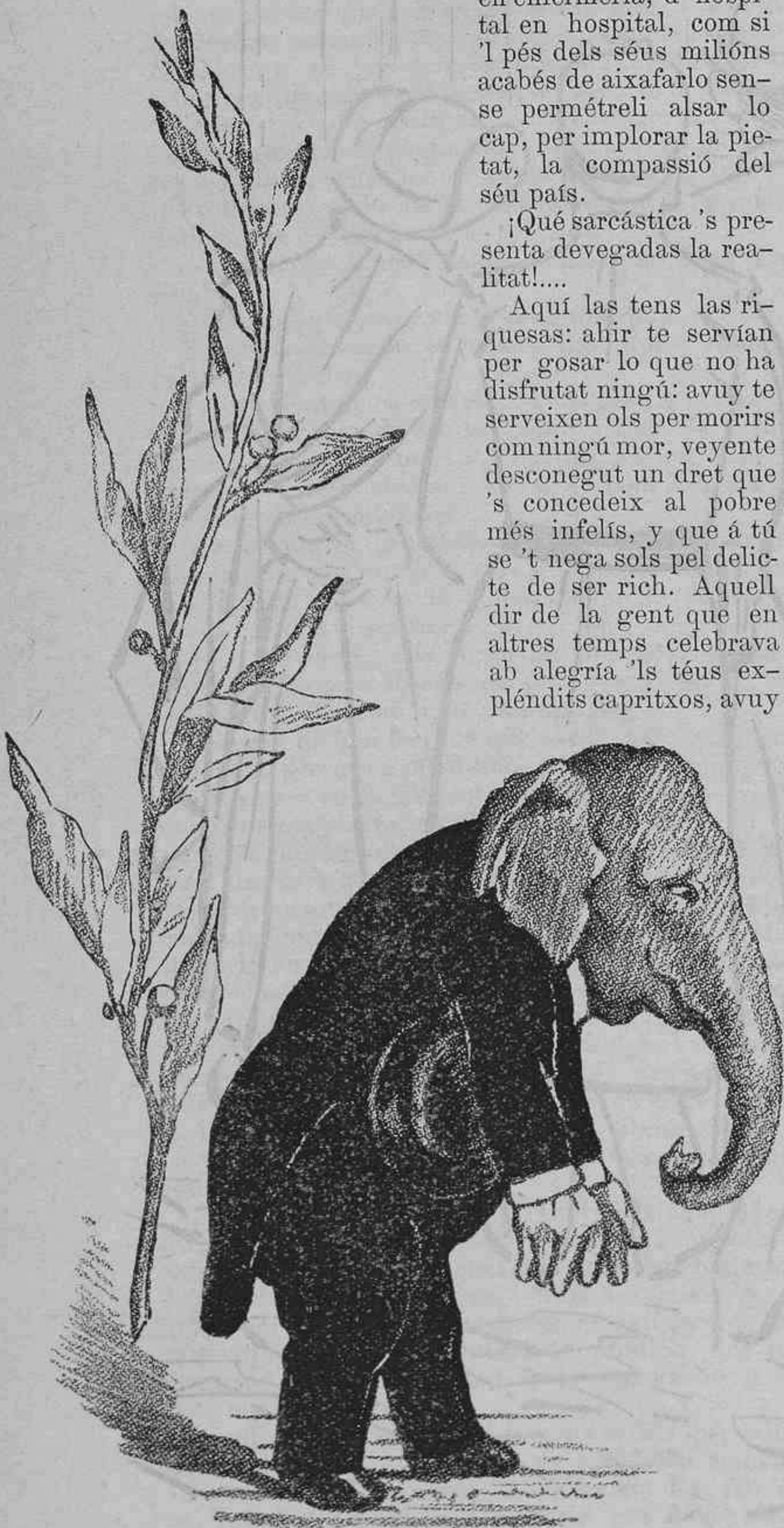
Aquí las tens las ri-
quesas: ahir te servían
per gosar lo que no ha
disfrutat ningú: avuy te
serveixen ols per morir
com ningú mor, veyente
desconegut un drèt que
's concedeix al pobre
més infelís, y que á tú
se 't nega sols pel delic-
te de ser rich. Aquell
dir de la gent que en
altres temps celebrava
ab alegría 'ls téus ex-
pléndits capritxos, avuy

te condemna implacable á morir desamparat sobre
la márfega de un hospital.

Desamparat de tots menos de la hermosa actriu
del *Teatro francés*, que ha vingut á beure en tos
llabis ton últim sospir, y que mentres la Fransa,
discuteix lo cas extraordinari de la téva mort, con-
vensuda al últim de que realment estavas malalt,
ella, la blanca coloma se 'n torna al niu, portant en
lo bech lo testament en lo qual, l' has nombrada he-
reva dels téus milions.

P. DEL O.

CAP D' ANY (per M. MOLINÉ.)

Mudat ab clac y casaca,
com pertoca en semblant dia,
se 'n va á donar lo bon any
al senyor Rius y Badia.

LAS APARIENCIAS

En Corneli y la Carmeta,
l' un á esquerra y l' altre á dreta
d' un bressol mitj esquerdat,
festejant á la criatura,
lo balcó per desventura
se 'ls ha obert de bat á bat.

Per qui tinga cor sensible
era un quadre irresistible,
falaguer, tendre y suau.
Per mí, que sé lo que passa
y 'm miro 'l mon ab catxassa
era cómic en alt grau.

Una vehina que 'ls veyia
á un' altra he sentit que deya:
—¡Aixó es un viure felís!—
afegint ab frasse impia:
—¡Semblan Joseph y Maria!
¡Sembla un pessebre aquell pis!—

Jo en vá 'l cervell torturava;
la semblansa no hi trobava.
Sols fixantm'hi atentament
hi he vist el bou y la mula,
éll banyut, ella gandula....
pró res més d' un Naixement.

FOLLET.

ANY NOU... VIDA VELLA

Sí senyors; vida vella; la mateixa, exactament la
mateixa qu' hem portat fins ara.

¿Per qué hem d' anar á dir mentidas, que al fi y al
cap no enganyan á ningú, ni á nosaltres mateixos?

Es una cosa en la qual s' hi pot pujar de peus. Si
tenen fé per creure, creguin en tot lo que vulguin:
en los governs, en los prospectes dels metjes, en las
prediccions dels astrólechs, en las frasses finals de
las cartas d' amor.... Tot aixó, may siga sino per ca-
sualitat, pot arribar á realisarse.

Pero en los propósitos d' esmena á fetxa fixa; en
los cambis de conducta, qual plasso 's marca com lo
venciment de las lletras, per fé que tinguin, no hi
creguin may.

¡Any nou, vida nova!....

¿Pot donarse una expressió mes buyda, mes ridí-
cula, mes faltada de sentit comú?

¡Any nou, vida nova! ¿Que no es bona la que ara
portan?... ¿No? Donchs ¿per qué esperan l' any nou
per canviarla?... ¿Si qu' es bona? Pues ¿per qué l'
han de deixar?

Lo bo, s' ha de conservar sempre; lo dolent, s' ha
d' abandonar desseguida: nó diumenje que vé, ni
demá, ni dintre d' un' hora: ara, immediatament, en
aquest mateix instant.

Jo comprench molt bé que tinguém certs mira-
ments en desfernos de cosas, qual conservació no
depén exclussivament de la nostra voluntat.

—Aquesta hermilla—dihém devegadas—es dolenta, s' ha de tirar á recó.... 'L mes que vé, me 'n faré una de nova.

O bé:

—Aquest pis es incómodo, perjudicial, desagradable.... Quan s' acabi l' hivern ne buscaré un altre.

O.... (fins aixó es possible:)

—Aquest ofici no dóna; está perdut, reventat, convertit en una miseria.... Lo día que trobi un *modus-vivendi* qualsevol, m' hi tiro de cap á ulls cluchs.—

Tot aixó es molt lògich y molt enrahonat.

L' hermilla es dolenta, 'l pis es detestable, l' ofici no dona un xavo.... sí senyors; pero de moment ¿qué hem de fer, sinó aguantar lo xubasco del millor modo que Deu ens dongui á entendre?

¡Naturalment! Com que no tením diners per comprar una hermilla nova, ni 'ns es possible cambiar avuy de pis, ni trobém á má lo *modus-vivendi* que desitjaríam!.... No 'ns queda mes remey que fer *de tripas corazón* (encare que no sapiguém de quín modo s' opera aquesta metamórfossis), acceptar lo que 'ls filososps ne diuhen «impuresas de la realitat».... y plantarnos l' hermilla dolenta, habitar en lo pis detestable y continuar *vivint* d' un ofici que materialment no dona per viure.

Pero ab lo de: *any nou, vida nova*, no hi passo ni hi passaré may.

¿Qué pensariám d' un home que se li hagués ficat una pedreta á la sabata y digués:

—L' any vinent me la treuré?—

Lo tindriám per un tarumba, y qui mes qui menos, tothom se faria la mateixa reflexió:

—¡Té bemols aixó d' anar pel mon ab una pedreta dintre de la sabata, que segurament li fa veure la padrina, y esperar l' any vinent per treúressela!.... ¿Per qué no se la treu ara?

La vida dolenta, la vida *vella* que fem propósit d' abandonar, es la pedreta moral (ó immoral) que 'ns atormenta que 'ns fa caminar coixos per la carretera de la existencia. La sentím dins de la sabata, ó dins del cor.... ó dins del portamonedas—segons los casos;—sufriám continuament la molestia que 'ns ocasiona, lamentém lo dolor que 'ns causa.... ¿y á pesar de tot, no 'ns la volém treure fins l' any que vé?

¡Vajin á contarho á sa tía, si es que vostés tenen tía y la bona senyora gasta prou paciència pera escoltar aquests despropósits!

Fa algunas senmanas van regalarme un barrilet de ví de Málaga. Vaig colocarlo al rebost, y l' endemá m' adono de que 'l barril té un petit foradet pel qual el ví fuig gota á gota. Es molt possible que de mica en mica se me 'n vagi tot per terra.

—¿Per qué no tapa 'l forat?— dirán vostés.

—Perque 'm sembla que la boteta no té adop.

—Donchs cambihi 'l ví de barril.

—Ja penso ferho.

—¿Pero quán?

—Per any nou: any nou, bóta nova.

—¡Just! ¿Y si llavors troba ja 'l barril buyt?—

Es lo mateix que pot dirse als qu' esperan l' any nou pera introduhir cambis en la seva existencia.

—Quan vingui 'l moment fixat pera mudar de vida, trobarán lo barril buyt. No hi haurá energia, no hi haurá voluntat, no hi haurá forsa. Lo ví s' haurá escapat tot.

Y qui diu lo ví, diu los *ferms* propósits, las bonas intencions, los hermosos plans de regeneració moral y material, las rectas, severas y admirables líneas de conducta....

¡Quánts y quánts haurán sigut los que á últims del any darrer, tras un detingut y melancólich balans de conciencia y de butxaca, s' haurán proposat virar en rodó en lo mar del mon, pegant un cop de

puny á la taula en senyal de formalitat, y pronunciant ab tota la energia possible lo sagrat jurament de: *Any uou, vida nova!*

1896 (per M. MOLINÉ.)

Tant s' ha propagat la moda y 'l preu es tan baratet, que diu que hasta las criadas aquest any durán barret.

ART CATALÀ.—CAPS D' ESTUDI
ASCETISME

—¡No!—s' haurán dit:—¡aixó no pot continuar!.... ¡Basta!.... No aniré mes ab Fulano, no veuré mes á la Fulana, no freqüentaré tal puesto, no assistiré á tal altre, no faré aixó, no diré alló....

¡Pobrets!.... ¡Cóm si un cambi de calendari fos prou pera marcar un cambi de vida!....

Continuarán anant ab Fulano, veurán á la Fulana, freqüentarán aquell puesto, assistirán á aquell altre, farán aixó, dirán alló....

¿Senten lo que toca aquesta orga?

La donna e mobile..

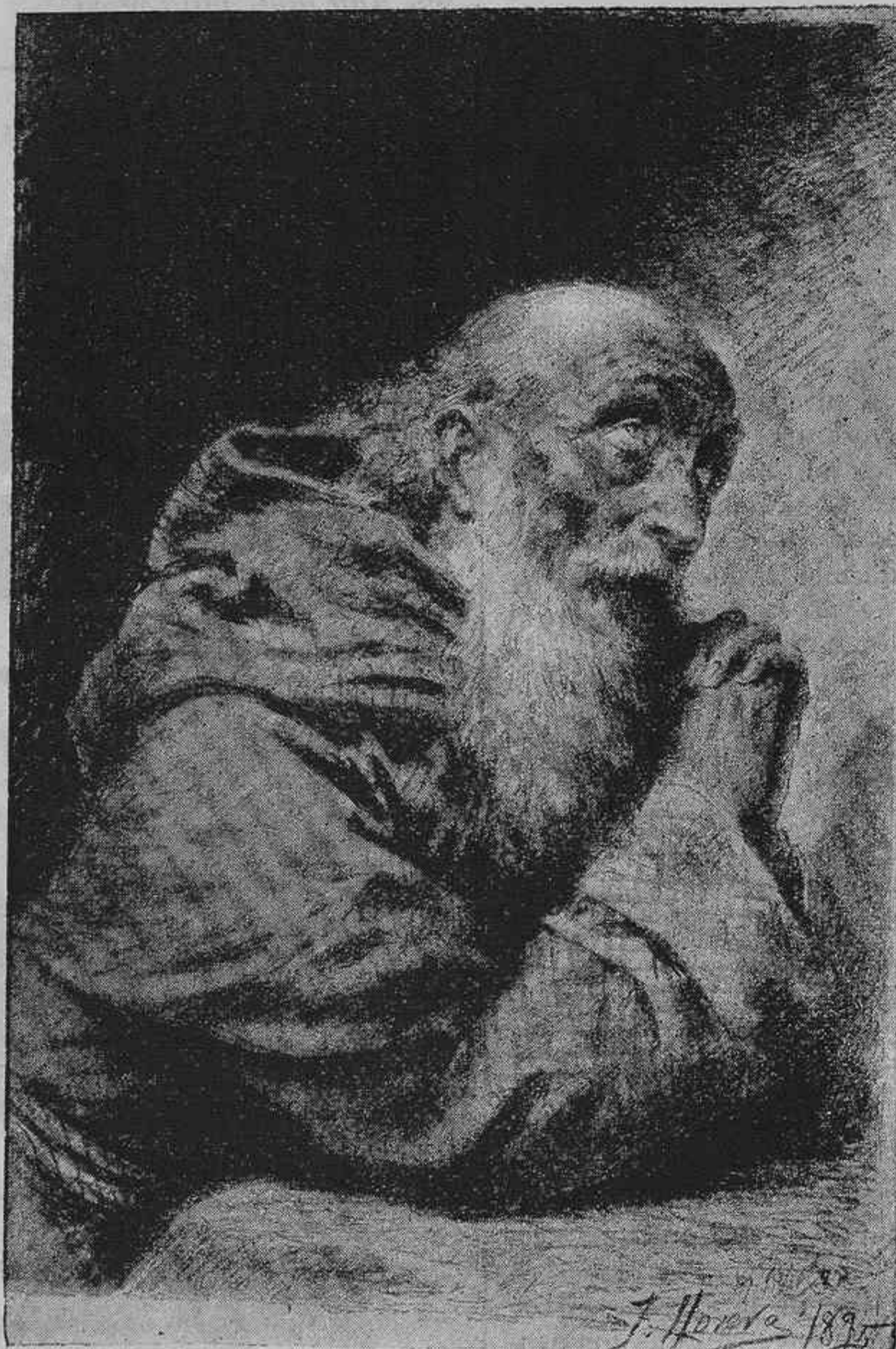
Y en aquest punt, tan *mobiles* son las donas com els homes.

O sino, ja m' ho sabrán dir el día de Sant Silvestre.

A. MARCH.

CABALÍSTICA

Sentiría molt que algú 's figurés que las meas declaracions son fillas del despit de no haver tret la primera.

Original de J. LLOVERA.

Res més lluny d' aixó. Sé perfectament que 'ls diners no fan la felicitat, encara que serveixin per comprar una pila de cosas, y no haig d' anar á desesperarme per un fracás que á horas d' ara ja no té remey.

Pero jo necessito imprescindiblement descarregar-me la consciencia d' un pes que m' abruma desde 'l día 23 del mes passat, y revelar al públich tot lo que sé, tot lo que he descubert referent al número que va tenir l' avilantés de treure la primera.

¡25,444!....

¿No 'ls diu res á vostés aquest número?

Donchs á mi sí; á mi m' diu que hi ha una má misteriosa que indubtablement protegeix als *quatres* ab una preferencia inaguantable, y que aixís com un día 'l poble va aixecarse al crit de: ¡Igualtat davant la ley!, ha arribat l' hora de que 'ls que compran bitllets s' alsin y diguin:

—¡Igualtat davant de l' urna!

LLOP DE MAR

UN «BRAVO»

Original de ENRIQUE SERRA

Original de J. JULIANA.

Lo número 4—ho dich en veu alta y á la fás del món—es un número que gosa temps ha de la privansa de la fortuna.

¿Se 'n volen convence d' un modo positiu, palpable, que no deixi lloch al dupte?

Agafin la llista de qualsevol sorteig, per exemple... lo del passat 30 de Novembre.

¿Qu' es lo primer que 'ls salta á la vista?

Que 'l 25,444 també va surtir premiat;

Que la primera també acaba en 4;

Y que 'ls quatres figuren en la majoria de las sorts.

Comensin á contar y á observar *coincidencias*.

Que un número termini en 4, ó en 7, ó en 3, no té res de particular, porque lo natural es que tots los números acabin d' una manera ó altre; pero que acabi en dugas xifras iguals, ja es més peliagut y causa més extranyesa.

Repasém, donchs, la llista del 30 de Novembre que 'ns serveix de pauta.

¿Quánts números hi ha que acabin en 11? No més 5.

¿Y en 22? No més 3.

¿Y en 33? També 3.

¿Y en 44?... ¡Esgarrífinse! Los números que acaban en dos quatres, son 17... ¡Disset!

Pero encare hi ha més, (com diuhen los que fan discursos:) si acabar un número en dugas xifras iguals es difícil, acabar en tres, es una carambola de las més extraordinarias.

Veyám la llista que tenim á la má.

¿Números que acabin en *tres* uns? Cap.

¿Números que acabin en *tres* dosos? Cap.

¿Números que acabin en *tres* tresos? ¡Cap!

¿Números que acabin en *tres* quatres? ¡Quatre!... Mirinsels: 2,444—6,444—8,444 y 25,444.

No 's pot fixar la mirada en cap part de la llista que no 's vejin *quatres*, *quatres* repetits y *quatres* en grupos de tres ó en quibits tots tres dintre d' un mateix número.

4,440... 14,448... 24,494...

Es tanta la forsa, diguémo així, expansiva del 44, que quan no pot surtir *personalment*, s' esbrava per las voras. Observin, si no, las següents series de números: 3,440... 3,448—7,445... 7,447—22,942... 22,943... 22,945... ¿Pot manifestarse més clarament la proximitat del 44?

Crech que ab lo dit basta y sobra porque 'l govern se convenci de que aixó no pot anar, y ordeni que 'ls *quatres* de l' urna siguin somesos á un escrupulós exámen.

Tantas coincidencias, tantas casualitats, tants quatres... francament, son sospitosos.

¡Després encare dirán que la fortuna tot son vuyts y nous!...

No senyors: per ara tot son quatres.

MA'TÍAS BONAFÉ.

FÍ D' ANY

Son las dotze de la nit
fina un any y un altre 'n neix;
¡qué de recorts y follías
embargan mon pensament!
Se 'm fá del tot impossible
com voldria, ab cor enter,
pintar tot lo que m' inspira
aquest tan preciós moment.

Al só de las batalladas,
que lo rellotje fidel
ab sa llengua de metall,
lo temps en dos anys parteix,

crech veurer, en l' agonia
del que fina, un mon enter
de recorts que 'l cor trossejan,
d' angoixas que 'n so sufert.

En l' any que de cop s' atansa,
hi veig, en cambi, ab plaher,
un nou mon, ruenta aurora
de benauransa, un nou cel
en lo qual la ditxa hi llaura
ab rella d' or resplandent
ma felicitat futura,
mon benestar venider.

¿Será vritat lo que hi miro?
¿M' enganyará 'l pensament?
¿No es follía de ma pensa
lo que apareix entorn meu?

¡Al finir altres molts anys
no he cregut véure 'l mateix
y en son curs encar mes penas
hi so trobat y mes fel!

¡Oh, sí! Lo cap se m' ofusca...
S' enlayra lo pensament,
y en mitj l' espessa boyrina
de la negra nit mantell
so cregut cent voltas veure...
lo que per mi no existeix

L' any nou lo mateix que 'ls altres
passará per mon torment
deixantme tan sols recorts
qu' emblanqueixen los cabells.

Puig si de nin al finirne
un any, com ara fineix,
deya saltant d' alegría:

—¡Tinch un any més! ¡Un any més!
ara dich:—¡Tinch un any menos!
¡Malhaja lo curs del temps!

LL. MILLÁ.

¡QUÍN TIP!

D' ACTUALITAT

Arrós ab musclos, llus, congre y petxinas,
llagosta y llagostins, quatre olivetes,
pollastres y capons, faisans, croquetas,
conills de bosch y *latas* de sardinas,
llangonissa, *biftecks* y pastas finas,
las trufas á tot drap, (res de monjetas),
botellas de xampany de vint pessetas,
formatje, menjá-blanch y mandarinas.

Botellas de Jerés, y varios postres,
manzanilla, bons puros, ricas ostras,
Quina-Momo, vermouh y malvasía,
turróns, neulas, *gibou* fet á la brasa...

¡Y que bé aquestas festas passaría
si tot lo que hi contat tingués á casa!

ROSSENDO PONS.

PRINCIPAL

La companyia del Sr. Cepillo continua representant las obras mes escullidas del repertori castellá, alternant dramas y comedias sense distinció.

Una de las produccions que han sigut mes ben rebudas es la titulada: *Los dulces de la boda*, obra frívola insustancial, lleugera, especie de joguina en tres actes basada en una aposta que acaba en casament.

Tingué una execució molt ajustada per part de tots los artistas que hi prengueren part.

ENTRADA D' ANY

(PER M. MOLINÉ.)

-¿Per quín cantó hauré de comensar á pegar fort aquest any?

LICEO

La novetat de la senmana ha sigut la representació de *Dinorah*, afilligrada creació de Meyerbeer.

Disposant l'empresa d'una triple lleugera de las condicions de la Pinkert, ha fet lo que devia donantli ocasió de lluirse en l'interpretació del tipo de protagonista qu' exigeix un timbre de veu dolcíssim y una garganta ágil y apta per las modulacions y floreigs.

Y en realitat la cantá admirablement, italianisantla una mica; pero enduhense'n al públich en los fragments principals, y sobre tot en lo final del valz de la sombra qu' enriqueix ab una preciosa fermata. Davant dels aplausos de la concurrència se veje obligada á repetirla.

En Labán molt bé en lo paper de Hoël, á pesar de resenirse de alguna afoña. Pero sab cantar, sab donar expressió á la frasse y transparencia al sentiment, y recull los aplausos á la mida del seu gust.

Molt bé l'orquestra, dirigida ab l'acert de costúm pel mestre Vanzo, y acertats los artistas encarregats de las segonas parts y 'ls coros.

* *

La senmana próxima direm alguna cosa de la interpretació de *Gli Amanti de Teruel*.

IGNOCENTADAS

Com de costúm s'han celebrat aquestas funcions de gresca, en alguns teatros, ben avinguts ab la costúm del públich barceloní, tan amich de respondre sempre ab tot reclám de funció que 's surti de lo ordinari.

A *Romea* s'han posat pessas més ó menos disbaratadas, mitjas sarsuelas y hasta una corrida de toros, que ja la voldrian los empresaris de veras, sobre tot si 's considera que no hi havia sol... La corrida sigué de *sombras* ... xinescas.

A *Novedats*, en Montero y en Fuentes especialment feren partir de riure al públich ab las sevas extravagancias.

A *Catalunya* además de *Lo pessebre de D. Pau*, obra que ja ha pres carta de naturalesa en la diada de Ignocents, se representá una producció que no careix de gracia y bona sombra titulada: *Donde las dan las toman*.

Y tots tres teatros, no tenintne prou ab lo día dels Ignocents, repetiren la mateixa funció dos y hasta tres vegadas, per no deixar sense 'l gust de véurela á ningú, dels molts que la primera nit, per estar despatxades totas las localitats, tingueren de quedar-se á las capsas.

* *

En los demás teatros, cap novetat digna de consignarse.

N. N. N.

TONTERÍAS

Gosa, riu, ubriacat
ab estúpits amors;
mófat desde ton cotxe
ab ton luxo asquerós,
de la virtut que passa
á peu y sense flochs.

Quan eixos farts del vici
qu' are goluda 't dons
te tornin á la boca,
¡veurás quina amargor!

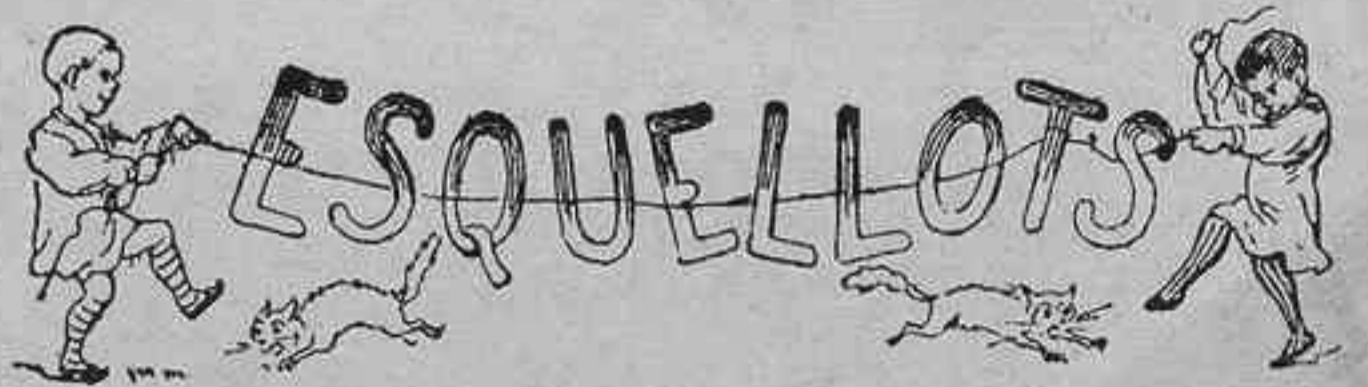
Tot lo qu' he vist en ton álbun
no pot esser mes dolent.
¡Sempre has sigut una dona
qu' ha fet fer *mals pensaments*.

S' hi veuhen ben bé en tú,—hermosa pecadora,
las quatre estacions.
Tenint cel en tos ulls—aromas en ta boca
y en front y galtas, flors,
tens en ton rostre bell—esclats de *primavera*
y somriures d' amor.
La sanch tens molt ardent,—es foch ta carn lasciva,
en plé *estiu* tens lo cos;
mes dessota tan foch—en un *hivern* perpétuo
guardas lo gelat cor.
Per ton candor perdut,—per ta ignocencia morta,
es en tot temps *tardor*,

per sempre haver caigut—la fulla que cubria
ton virginal pudor.
Per xó 's veuhen en tú,—hermosa pecadora,
las quatre estacions.

Perque *presums* en ton palco
carregada de brillants,
vestida com una reina
y llubint ta vanitat,
si tots los tresors que portas
els deus á la caritat
d' uns quants sacerdots del vici
molt agrahits á ta carn
qu' una suscepció han oberta
per guarirte ab bons focalls
y presentarte en los públichs
com qui ensenya un bon caball,
fent sentir brutal enveja
al estúpits y als babaus.

JEPH DE JESPU

¡Salut y bon any nou!

No puch en lo día de avuy inaugurar d' altre manera la present secció del senmanari.

A tots los que 'ns ajudan en nostres traballs; á tots los que honran llegintlos; á tots los que ab las sévas simpatías ens alentan, els hi desitjem un any exhuberant de prosperitats y ditxas de totas menas.

¡Tant de bó qu' en aquesta rifa de la vida humana, en la qual tothom juga un bitllet, sense haverlo comprat, bitllet personal degut á la lley de l' herencia; tant de bó—repetesch—que tots los lectors de l' *ESQUELLA* obtinguin lo primer premi, consistent en un gran caudal de salut y una gran dossis de tranquilitat.

Y si hi ha algú que per causas especials no pugui arribar á la plenitud de la sort, fém vots perque á lo menos alcansi una aproximació.

L' altre día varen marxar á Madrid los regidors Srs. Gallart y La-llave, en companyia del secretari del Ajuntament.

Desde la vila del Os, se dirigiran á la terra dels béns y de las vacas, ó sigui á Extremadura y á Galicia, al objecte de participar als ganaders que á Barcelona s' ha establert un mercat de bestiar, interesantlos per provehirlo directament, ab la seguretat de que aquí seran molt ben rebuts.

* *

Es á dir: la seguretad aqueixa será donada per lo que respecta als regidors propagandistas; que per lo que atany á lo que faran las societats de abasteixedors y 'ls carnicers á ellas adheridas, no 'n pot respondre l' Ajuntament ni ningú.

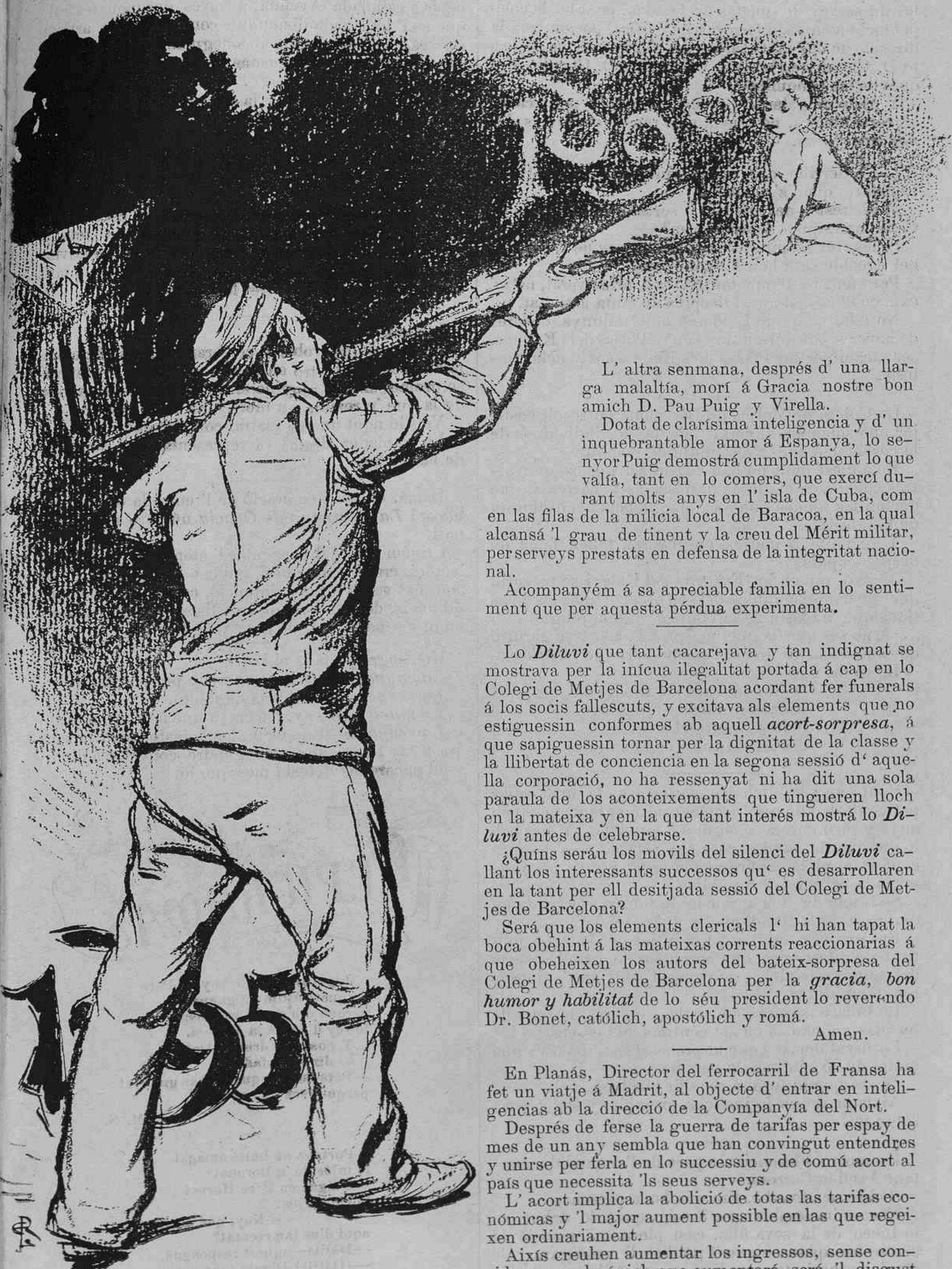
Las personas entesas en la materia suposan que l' establiment de un mercat de bestiar pot ser beneficiós al consúm de Barcelona, sempre que junt ab ell se destruheixin monopolis inveterats, que poden fastidiar als ganaders, retrayentlos de provehirnos pel séu compte.

Si 'ls abasteixedors segueixen sent árbitres del article, en l' escorxador y en las taulas dels mercats públichs, faran ballar als ganaders y al Ajuntament al só de la música qu' ells vulguin.

Aixó creuhen las personas entesas.

Prompte hém de veure qu' es lo que respón la práctica.

L' ANY VELL Y L' ANY NOU.—(Dibuix de J. LL. PELLICER.)

—Té, noy, que 'm sembla que també 'l necessitarás tant com jo.

L' altra senmana, després d' una llarga malaltia, morí á Gracia nostre bon amich D. Pau Puig y Virella.

Dotat de claríssima inteligencia y d' un inquebrantable amor á Espanya, lo senyor Puig demostrá cumplidament lo que valia, tant en lo comers, que exercí durant molts anys en l' isla de Cuba, com en las filas de la milicia local de Baracoa, en la qual alcanzá 'l grau de tinent y la creu del Mérit militar, per serveys prestats en defensa de la integritat nacional.

Acompanyém á sa apreciable familia en lo sentiment que per aquesta pérdua experimenta.

Lo *Diluvi* que tant cacarejava y tan indignat se mostrava per la inícuca ilegalitat portada á cap en lo Colegi de Metjes de Barcelona acordant fer funerals á los socis fallecuts, y excitava als elements que no estiguessin conformes ab aquell *acort-sorpresa*, á que sapiguessin tornar per la dignitat de la classe y la llibertat de consciencia en la segona sessió d' aquella corporació, no ha ressenyat ni ha dit una sola paraula de los aconteixements que tingueren lloch en la mateixa y en la que tant interés mostrá lo *Diluvi* antes de celebrarse.

¿Quíns seráu los movils del silenci del *Diluvi* callant los interessants successos qu' es desarrollaren en la tant per ell desitjada sessió del Colegi de Metjes de Barcelona?

Será que los elements clericals l' hi han tapat la boca obehint á las mateixas corrents reaccionarias á que obeheixen los autors del bateix-sorpresa del Colegi de Metjes de Barcelona per la *gracia, bon humor y habilitat* de lo séu president lo reverendo Dr. Bonet, católich, apostólich y romá.

Amen.

En Planás, Director del ferrocarril de Fransa ha fet un viatge á Madrit, al objecte d' entrar en intelligencias ab la direcció de la Companyia del Nort.

Després de ferse la guerra de tarifas per espay de mes de un any sembla que han convingut entendres y unir-se per ferla en lo successiu y de comú acort al país que necessita 'ls seus serveys.

L' acort implica la abolicció de totas las tarifas económicas y 'l major augment possible en las que regeixen ordinariament.

Aixís creuhen aumentar los ingressos, sense considerar que lo únich que augmentará seré 'l disgust del comers, de l' industria, y de la producció en general.

¿Es possible que no hi haja qui 's dediquí á montar un servey de goletas aceleradas, pera fer la competencia á aquests ferrocarrils de fira, posats baix la direcció de dos sants varóns tan gloriosos, com lo beato D. Claudi de Port-bou y l'insigne D. Claudió Marqués de las Cinquillas?

Y parlo de galeras, perque crech que per acabar ab certs abusos, no queda més remey que unas *bonas xurriacas*.

¿Y 'l derribo del casalot immediat al ex-Circo Equestre, quan s' acaba?

¿Y 'ls restos del que signé sortidor de la Plassa de Catalunya, quan desapareixen?

Si fes fret sospitaria que als órganos de l'energia del Alcalde se li han fet panellons.

Pero fent un temps tan bó, casi primaverat, no m' explico tanta patxorra, després de tanta activitat.

No falta sino que la Plassa de Catalunya després de haver sigut durant tants anys Plassa dels Embrassos, acabi per ser Plassa dels Embrassos y dels Misteris.

Lo Colegi de Metjes de Barcelona ha resolt costejar uns solemnes funerals per tots los individus de la corporació que 's descuidin de respirar.

En aquest punt no han volgut ser menos que altres colegis de distintas professiós y carreras, que gastan los fondos que recaudan, á benefici exclusiu de la iglesia.

Y aixó que 'ls metjes, en general, tenen fama de despreocupats.

Y aixó, qu' en los Estatuts del Colegi se prescriu que quedan excluidas del seu objecte totas las qüestions que 's rossin ab la política ó ab la religió.

¿A no ser que 'ls que han pres l' acort se figurin que una missa es un acte que no te res de *religiós!*....

Bé vá dir lo poeta:

«En este mundo traidor
nada hay verdad ni mentira:
todo es según el color
del cristal con que se mira.»

Conta un periódich las peripecias de una cause per contrabando que va comensar á entaularse cinch anys y pico enrera, ó sigui á l' any 90.... ¿Y qui sab lo que hauria durat encare si l'acusat, no s' hagués conformat ab la qualificació del fiscal y ab la pena demanada pel ministeri públich.

Se tracta de una aprensió de tabaco efectuada en una casa de la Ronda de Sant Antoni.

Era una cosa molt seria, á jutjar per la gran multitud de diligencias que hagueren de practicarse, y dels numerosos plechs de paper d' ofici que 's tingueren d' embrutar.

Lo tabaco sorprés consistia... en una dotzena de burillas, valoradas en set céntims de pesseta.

Lo fiscal demaná que al procesat se li imposés una multa de 25 céntims de pesseta.

¿Y ara que hi torni á recullir burillas!....

Aixís ha de ser la justicia: exemplar y seria: seria sobre tot!

Ha mort á Florencia lo pare de l'aplaudida cantant Avelina Carrera.

¿Pobre Sr. Joan!.... Era una bona persona.

Encare m' sembla que 'l veig, quan lo debut en lo Liceo de la seva filla, casi plorant d' emoció al sentir los aplausos que 'l públich li prodigava y 'ls elogis entusiastas que li sigueren tributats, en los intermedis, pels crítichs y pels inteligents.

Desde aquell día hagué de renunciar al seu establiment de sastreria que tenia en lo carrer de Gig-

nás, pera convertirse en l'obligat acompanyant de la seva estimada Avelina, á través del mon teatral, que se l' ha anada disputant, com una gran artista qu' es, universalment reconeguda. La mort l' ha sorprés en una de aquestas carinyosas peregrinacions.

Rebi la diva Carrera y la seva familia la expressió de nostre mes sentit condol.

A pesar de havers'hi venut moltíssims bitllets, á Girona, aquest any no hi ha caygut cap sort grossa, ni xica.

No obstant si 'ls gironins, moguts del escarment, no jugan may mes, podran donarse per satisfets, y hasta en certa manera, si tenen virtut per estalviar los diners que s' hi gastavan, dintre de un quant temps veuran que han tret la grossa.

Llegeixo:

«En ocasió de trobarse celebrant alguns aficionats una funció de teatro en la vila de Murlá (Valencia) se promogué una renyina entre alguns espectadors, de la que 'n resultá un mort y un ferit grave.»

Vels'hi aquí un cas teatral completament nou.

Lo verdader drama va representarse al viu, fora de las taulas.

Demá, en commemoració de l' entrada d' any, publicaré *La Campana de Gracia* número extraordinari.

Cridém sobre 'l particular l'atenció dels nostres lectors, creguts de que l'indicat número, tant per son text variat y plé d' intenció, com per sos bonichs dibuixos, deguts á reputats artistas, será verdaderament extraordinari, de nom y de fets.

Una sogra pintada al viu.

La cuynera:—¿Qué porto avuy per entrant?

La senyora:—Costellas de moltó.

Lo marit:—Ay ay, em creya que no t' agradavan.

La senyora:—En efecte, las detesto; pero ja sabs que avuy tenim al nostre gendre convidat á dinar, y ell encare las detesta mes que jo.

Jugavan l' Ambrós y en Pere
y aquest últim vá guanyar
perque diu que 's va amagar
lo rey d' oro á la pitrera.

Y posantse dret l' Ambrós
li va dir tot enfadat:

—Pots ben dir que m' has guanyat
perque tens un rey al cos.

J. M. S.

Portava un bulto amagat
lo talós de 'n Boronat
y li digué en Pere Hortas
home curiós.

—Noy, qué portas
aquí dins tan recatat?

—Dátils—aquest respongué.

—¿Dátils? Digas: ¿que potsé
son dátils de Berberia?

—Ca, no: de confiteria:
de aixó no 'n ven cap barbé.

T. T. T.

PAGINAS ARTÍSTICAS

A LA PRESÓ.

Quadro del notable pintor catalá ANTONI FABRÉS.

ANY NOU... (Per MARIANO FOIX.)

—¡Si!... 't prometo fer vida nova; pero... aixó de no jugar més...
—Juga ab mí, que 't deixaré guanyar sempre...

TRENCA-CAPS

XARADA

TARGETA

Prima-segona-tercera

y

Primera-segona-quarta

Li participan son efectuat enllás y tenen l' honor de oferirli sa casa.

Carrer de Sta. Total, núm. 500, primer pis.

DR. MISERACHS.

ENDA VINALLA

Pujo, baixo, vaig y vinch,
salto y brinco sens parar;
á na mí tothom me pega
y qui 'm pega es qui 's fa mal.
Tinch amichs y tinch contraris
que 's travesan capitals;
soch molt dura y soch molt tova
y fins bona per menjar.

AGUILETA.

TRENCA-CLOSCAS

LA SOL RE DO

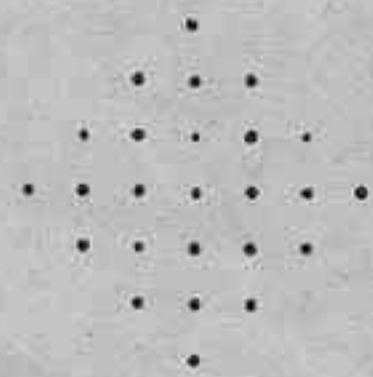
Formar ab aquestas lletres lo títul de un' ópera,
CLARA DOU.

LOGOGRIFO NUMERICH

	6.	—Vocal.	
	3 1	—Consonant.	
	5 7 8	—Verb que indica franquesa.	
	4 2 7 8.	—	— costum.
	4 8 5 6 8.	—	— treball.
	2 4 8 3 6 8.	—	— distracció.
	7 3 4 8 5 6 8.	—	— orgull.
1	2 3 4 5 6 7 8.	—	— aplicació.
1	2 3 6 8 7 8.	—	— forsa.
	8 6 4 8 1 8.	—	— alegría.
	2 1 5 6 8.	—	— conveni.
	2 4 7 8.	—	— destilació.
	5 6 8.	—	— explicació.
	5 1.	—Consonant.	
	4.	—Vocal.	

DALMAU DE RODA.

ROMBO

Primera ratlla vertical y horisontal: consonant.
—Segona: part de la persona.—Tercera: Idem.—
Quarta: poble catalá.—Quinta: plassa de Barcelona.—
Sexta: animal fréstech.—Séptima: consonant.

GALÁN PER TOT.

GEROGLIFICH

I K

:

I G

O O O

PERE CARRERAS.

Antoni Lopez, editor. Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63, Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibrería Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

¡¡REYES!!

Surtido completo de libros para Reyes

OBRAS DE LUJO

propias para regalos, de todos precios y tamaños

Ultima obra de B. PÉREZ GALDOS

HALMA

Un tomo 8.º Ptas. 3.

Obra d' actualitat de E. VIDAL VALENCIANO

JOCHS Y JOGUINAS

RECORTS DE LA INFANTESA

Un tomo 8.º Ptas. 2

Tapas ab planxas dauradas per encuadernar LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

Preu: Ptas. 1'50

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LÓPEZ)

TOMOS PUBLICADOS

Tomos

- 1.º *Campoamor*: Doloras, 1.ª serie.
- 2.º — Id. — Doloras, 2.ª
- 3.º — Id. — Humoradas y Cantares.
- 4.º — Id. — Pequeños poemas, 1.ª serie.
- 5.º — Id. — Pequeños poemas, 2.ª serie.
- 6.º — Id. — Pequeños poemas, 3.ª serie.
- 7.º — Id. — Colón, poema.
- 8.º — Id. — El drama universal, tomo 1.º
- 9.º — Id. — El drama universal, tomo 2.º
10. — Id. — El licenciado Torralba.
11. — Id. — Poesías y fábulas, 1.ª serie.
12. — Id. — Poesías y fábulas, 2.ª serie.
13. *E. Pérez Escrich*: Fortuna, historia de un perro agraciado.
14. *A. Lasso de la Vega*: Rayos de luz.
15. *Federico Urrecha*: Siguiendo al muerto.
16. *A. Pérez Nieva*: Los humildes.
17. *Salvador Rueda*: El gusano de luz.
18. *Sinesio Delgado*: Lluvia menuda.

Tomos

19. *Carlos Frontaura*: Gente de Madrid.
20. *Miguel Melgosa*: Un viaje á los infiernos.
21. *A. Sánchez Pérez*: Botones de muestra.
22. *José M. Matheu*: ¡Rataplán! (cuentos).
23. *Teodoro Guerrero*: Gritos del alma, (Desahogos en prosa).
24. *Tomás Luceño*: Romances y otros excesos.
25. *L. Ruiz Contreras*: Palabras y plumas.
26. *Ricardo Sepúlveda*: Sol y sombra, prosa y verso.
27. *José López Silva*: Migajas.
28. *F. Pi y Margall*: Trabajos sueltos (Amadeo de Saboya.—Juan de Mariana.—D. Juan Tenorio).
29. *Emilia Pardo Bazán*: Arco iris (cuentos).
30. *E. Rodríguez Solís*: La mujer, el hombre y el amor.
31. *M. Matoses (Corzuelo)*: ¡Aleluyas finas!
32. *Emilia Pardo Bazán*: Por la España pintoresca (viajes.)
33. } *Antonio Flores*: Doce españoles de brocha gorda.
34. }

Preio de cada tomo 2 reales.

Demá dissapte día 4 de Janer de 1896

GRAN EXTRAORDINARI DE

LA CAMPANA DE GRACIA

8 planas | Dibuxos de M. Moliné, Apeles Mestres y J. Blanco Coris | Preu 10 cénts.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de port. No responém d' extravíos, no remetent además 1 ral pel certificat. Als corresponsals de la casa, se 'ls otorgan rebaixas.

NOSTRE SALUDO (per F. GÓMEZ SOLER.)

—Felís comensament d' any!.. A la salut y à la prosperitat dels lectors de LA ESQUELLA.